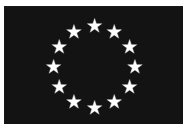

EUROOPAN PARLAMENTTI

2004

2009

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

7.6.2006

TYÖASIAKIRJA

ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 89/552/ETY muuttamisesta

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: Jean-Marie Cavada

Parlamentti on vaatinut jo useita vuosia vuonna 1989 annetun ja vuonna 1997 muutetun ns. televisio ilman rajoja -direktiivin tarkistamista siten, että siinä otettaisiin huomioon muun muassa merkittävät teknologiset edistysaskeleet – erityisesti **perinteisten lineaaristen palvelujen**¹ rinnalle ilmestyneet **ei-lineaariset palvelut**² – ja audiovisuaalimarkkinoiden rakenteessa tapahtuneet muutokset. Euroopan audiovisuaalialan laajentuminen ja 25 jäsenvaltion, pian 27 jäsenvaltion kansallisten lainsäädäntöjen erilaisuus edellyttävät nykyisen direktiivin lähtökohdan eli alkuperämaasäännön valvomista tarkemmin kuin koskaan aiemmin. On olennaisen tärkeää varmistaa, ettei periaatetta kierretä siirtämällä palveluja muihin maihin – mikä olisi EU:n lainsäädännön rikkomista – vain siksi, että välttyttäisiin lähetykseen tiukemmalta lainsäädännöltä, sillä tällöin olisivat vaarassa toimet ihmisarvon, alaikäisten ja heikompien suojelemiseksi sekä rotuvihan ja kaikenlaisten syrjinnän muotojen torjumiseksi.

Komission ehdotuksessa, jonka ensisijaiseksi tavoitteeksi ilmoitetaan ”*varmistaa mahdollisimman hyvät kilpailuedellytykset eurooppalaiselle tietoteknologialle*”, muistuttaen kuitenkin myös niiden merkityksestä demokratian ja kulttuurin kannalta, erotetaan toisistaan lineaariset ja ei-lineaariset palvelut. Ensin mainittujen osalta ehdotetaan tämänhetkisen lainsäädännön nykyaikaistamista ja yksinkertaistamista, ja toiseksi mainittuihin ehdotetaan sovellettavaksi vain osaa lineaarisiin palveluihin sovellettavista säännöistä (ns. yhteistä perustaa), eli nimenomaan alaikäisten suojeeluun, rotuvihan torjumiseen ja piilomainontaan liittyviä sääntöjä.

On valitettavaa, että komissio tyytyy soveltamaan ei-lineaarisiin palveluihin vain vähimmäissääntöjä jopa syrjinnän torjumisen tai alaikäisten suojeleminen alalla viitaten teknisen toteutuksen hankaluuteen tai mahdottomuuteen. Vapauksien suojeleminen edellyttää, että tällä alalla tunnustetut lineaarisiin palveluihin sovellettavat oikeudet ja velvollisuudet ulotetaan koskemaan myös ei-lineaarisia palveluja, joiden merkitys audiovisuaalialalla näyttää kasvavan päivä päivältä. Teknologian monimutkaisuus ei saa oikeuttaa tekemään myönnytyksiä EU:n perusperiaatteista ja -arvoista.

Komissio kehottaa ehdotuksessaan jäsenvaltioita takaamaan, että kansalliset sääntelyviranomaiset, joiden tehtävänä on muun muassa valvoa direktiivin täytäntöönpanoa siinä asetettujen periaatteiden mukaisesti, ovat riippumattomia. Toivomus on aivan kiitettävä. Siihen pitäisi kuitenkin liittää velvoite, jonka mukaan ne jäsenvaltiot, jotka eivät ole vielä niin tehneet, nimittävät tällaisen viranomaisen, jonka rooli vapauksien, alaikäisten, tiedotusvälineiden moniarvoisuuden ja ihmisarvon suojelemisessa on ensiarvoinen.

¹ Televisionkatselijoiden passiivisesti vastaanottamat tietyn aikataulun mukaan välitettävät perinteisen television, Internetin tai matkapuhelimen palvelut.

² Käytökertakohtaisesti erikseen tilattavat televisiopalvelut (esim. tilausvideopalvelut).

Ehdotuksessa kannatetaan odotustenmukaisesti ja paremmasta lainsäädännöstä vuonna 2003 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettua linjaa noudattaen **yhteissäätelyä**¹.

Esittelijä epäilee kuitenkin, onko asiaankuuluvaa käyttää yhteissäätelyä, kun kyseessä ovat yleiseen järjestykseen tai perusvapauteen liittyvät asiat, kuten tiedonsaanti, tiedotusvälineiden moniarvoisuus, rotuvihan lietsomisen torjunta, ihmisarvon suojeleminen, alaikäisten ja heikompien suojeleminen tai syrjinnän torjunta. Esittelijä pahoittelee myös, että viittaus toimielinten väliseen sopimukseen ei saanut komissiota varmistamaan ehdotuksen selkeyttä, ja pyrkii näin ollen omalta osaltaan parantamaan tilannetta.

EHDOTUKSET

1. Tiedonsaanti

Esittelijä pitää hyvänä ajatusta lisätä *3 b artikla*, jolla varmistetaan oikeus lyhyisiin otteisiin yleisöä suuresti kiinnostavista tapahtumista. Hän pohtii kuitenkin, onko asianmukaista soveltaa sitä vain lineaarisiin palveluihin, ja pahoittelee, että ei-lineaaristen palvelujen osalta käytäntö on jätetty oikeudenomistajien hyvän tahdon varaan. Tämä on ristiriitaista myös sen tosiasian kanssa, että urheiluraportit todennäköisesti siirtyvät uusien viestintäkeinojen piiriin. Esittelijä toivoisi, että oikeus lyhyisiin otteisiin myönnettäisiin myös ei-lineaarille palveluille lineaaristen palvelujen tapaan. Pelissä on yleisön oikeutta saada tietoa, olipa sen välittämiseen käytetty palvelu mikä tahansa, koskevan direktiiviehdotuksen johdonmukaisuus.

Johdanto-osan 27 kappaleen ja 3 b artiklan välillä onkin lisäksi ristiriita koskien välikäsien, kuten uutistoimistojen, oikeutta saada signaalia. Esittelijän mielestä niille pitäisi myöntää oikeus.

2. Syrjinnän torjunta ja ihmisarvon kunnioittaminen

Esittelijä pahoittelee sitä, että *3 g artiklan c kohdan i alakohdan* luettelo syrjinnän perusteista on epätäydellinen, eikä siinä mainita esimerkiksi vammaan, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvaa syrjintää, jota saattaa esiintyä kaupallisessa viestinnässä tai audiovisuaalisissa mediapalveluissa.

Esittelijä on myös sitä mieltä, että *3 e artiklaan* pitäisi lisätä ihmisarvon ja yksilön koskemattomuuden kunnioittaminen sen varmistamiseksi, että erityisesti tietyt tositelevisio-ohjelmat, joissa näytetään ehdokkaita nöyryyttävissä tilanteissa, voitaisiin kieltää.

¹ Paremmasta lainsäädännöstä vuonna 2003 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen mukaan yhteissäätelyllä tarkoitetaan ”mekanismeja, jonka mukaisesti yhteisön säädöksellä annetaan lainsäädäntövallan käyttäjän määrittelemien tavoitteiden toteutus kyseisen alan tunnustettujen osapuolten (erityisesti taloudelliset toimijat, työmarkkinaosapuolet, valtioista riippumattomat järjestöt) tehtäväksi.” Mekanismit edellyttävät tarkkaa tehtäväjakoja valtion ja muiden toimijoiden välillä lainsäädäntöprosessissa. Yhteissäätelyä sovelletaan ehdotuksen mukaan muun muassa mainontaan ja alaikäisten suojelemaan. Sopimuksen mukaan kyseinen mekanismi – kuten itsesääntelykään – ei ole sovellettavissa, jos perusoikeudet tai merkittävät poliittiset valinnat ovat kyseessä tai jos sääntöjä on sovellettava yhdenmukaisesti kaikissa jäsenvaltioissa. Eurooppa-neuvosto kuitenkin katsoi toukokuussa 2003, että jäsenvaltioiden pitäisi turvautua yhteissäätelyyn tai jopa itsesääntelyyn Internetin vahingollisen ja laittoman sisällön torjumiseksi.

3. Alaikäisten ja heikompien suojelu

Esittelijä toivoo, että *3 d artiklaa* tiukennettaisiin siten, että siinä esitettäisiin vastaavat vaatimukset kuin lineaaristen palvelujen osalta *22 artiklassa* mahdollisuuksien mukaan ja tarkoituksenmukaisin keinoin.

Hänen mielestään EU:n pitäisi kannustaa alan toimijoita sekä vanhempia ja kasvattajia etsimään ja kehittämään yhdessä alaikäisten suojeluun soveltuvia järjestelmiä, kuten suodattimia, yhdenmukaisia tunnistustietoja ym.

4. Kulttuurisen monimuotoisuuden edistäminen

Esittelijä pitää erinomaisena uudessa *3 f artiklassa* kaikille audiovisuaalipalveluille, myös ei-lineaarille palveluille, asetettua tavoitetta edistää kulttuurista monimuotoisuutta, ja ehdottaa, että sen täytäntöönpanoedellytykset täsmennetään (eurooppalaisiin tuotantoihin suunnatut vähimmäisinvestoinnit suhteessa liikevaihtoon, eurooppalaisten tuotantojen vähimmäisosuus tilausvideotarjonnassa, eurooppalaisten tuotantojen houkutteleva esillepano sähköisissä ohjelmaoppaissa).

5. Vastineoikeus

Esittelijän mielestä vastineoikeuden pitäisi kuulua sekä lineaarisiin että ei-lineaarisiin palveluihin sovellettaviin yhteisiin vähimmäissääntöihin, koska tiedetään, että Internet on mitä tehokkain keino levittää perättömiä huhuja erittäin nopeasti.

6. Audiovisuaalisten mediapalvelujen tuominen paremmin vammaisten ulottuville

Esittelijä ehdottaa sellaisen uuden *3 i artiklan* lisäämistä, jossa jäsenvaltioita vaaditaan ryhtymään toimiin audiovisuaalisten mediapalvelujen tuomiseksi paremmin vammaisten ulottuville ja laatimaan komissiolle joka toinen vuosi kertomus artiklan soveltamisesta.

7. Kansallisten sääntelyviranomaisten rooli (23 b artikla)

Esittelijä toivoisi, että direktiiviin sisältyisi jäsenvaltioille asetettu vaatimus nimittää kansallinen sääntelyviranomainen, noudattaen kuitenkin toissijaisuusperiaatetta.

Hänen mielestään sääntelyviranomaisten toimivalta pitäisi määrittää täsmällisemmin ja pitäisi myös varmistaa, että ei-lineaariset palvelut kuuluvat joko olemassa olevien kansallisten viranomaisten tai uusien kansallisten viranomaisten valvontaan.

Tehtävien joukossa pitäisi myös olla moniarvoisuuden kunnioittaminen. Sääntelyviranomaisten pitäisi erityisesti valvoa ulkoisen moniarvoisuuden (taajuuksien jako) ja sisäisen moniarvoisuuden (jokaisen varsinkin julkisen kanavan neutraalisuus ja puolueettomuus) toteutumista.

Sääntelyviranomaisten pitäisi lainsäädännön noudattamisen vartijoina osallistua kaikkien sellaisten viestinten havaitsemiseen, jotka lähettävät ohjelmia lähes yksinomaan sen alueella, mutta jotka on siirretty toiseen maahan pelkästään alkuperämaaperiaatteen kiertämiseksi ja lähetyksessä voimassa olevan lainsäädännön noudattamiselta välttymiseksi.

Olisi hyvä varmistaa, että kansalliset sääntelyviranomaiset eivät pelkäästään ilmoita muille kansallisille viranomaisille tai komissiolle, mikäli direktiivin säännöksiä on rikottu vakavalla tavalla, vaan että niillä olisi käytössä yhteistoimintajärjestely.